

Resimli Çocuk Kitaplarında Resim-Metin İlişkileri ve Bazı Sınıflandırmaların Değerlendirilmesi: Bir Meta-Sentez Çalışması

Image-text Relationship in Children's Picture Books and Evaluations of Some Taxonomies: A Meta-Synthesis Study

Arş. Gör. Dr. Hakan ÇETİN ¹

Öz

Geçmişten günümüze resimli çocuk kitapları ile ilgili yapılmış olan çalışmalarda resimli çocuk kitaplarının kritik düşünme becerilerini geliştiren, karmaşık olan kavramların anlaşılmasını sağlayan, kelime hazinesi üzerinde olumlu etkileri olduğu düşünülen araçlar olduğu belirtilmiştir. Literatürde kitaplarda yer alan illüstrasyonlar ve metnin karşılıklı etkileşimi ya da anlatılan bir hikâyenin görsel ve metin ile desteklenmesi şeklinde tanımları olan resimli çocuk kitaplarında önemli olan noktalardan birisi kitapta yer alan görsel ve metinlerin sahip olduğu ilişki türüdür. Yapılan araştırmalarda birçok araştırmacı birbirinden farklı resim-metin ilişkisinden bahsetmektedir. Kitaplarda yer alan resim-metin ilişkileri basit şekilde olabildiği gibi, yorum yapmaya müsait olan, zıtlıklar barındıran öğelere de sahip olabilmektedir. Bu araştırma, çocuk edebiyatı, resimli çocuk kitapları ve yararları, resimli çocuk kitaplarında resim-metin ilişkisi ve önemi, uluslararası literatürde çeşitli araştırmacılar tarafından oluşturulmuş resim-metin ilişkilerine dair sınıflandırmaların incelenmesi, hangi tür ilişkilerin düşük düzey becerilerin kazanımını sağlarken, hangi tür ilişkilerin daha üst düzey beceriler kazanmada etkili olduğu konuları üzerinde durmakta ve incelenen sınıflandırmalardan yola çıkarak yeni ortak bir sınıflandırma oluşturmayı amaçlamaktadır. Araştırmada nitel araştırma yöntemlerinden meta-sentez kullanılmıştır. Verilerin analizi sürecinde ise içerik analizinden yararlanılmıştır. Oluşan yeni sınıflamada yer alan başlıklar “örtüşüm”, “iyileştirme”, “bütünlük”, “çelişki”, “görsellik” ve “yoruma dayalı” ilişkilerdir.

Anahtar Kelimeler: Resimli çocuk kitapları, resim-metin ilişkisi, çocuk edebiyatı

Makale Türü: Araştırma

Abstract

It has been stated in the studies about children's picture books from past to present that picture books are tools that develop critical thinking skills, enable understanding of complex concepts, and are thought to have positive effects on vocabulary. In the literature, one of the important points in children's picture books, which are definitions such as the interaction of illustrations and text in the books or the support of a story with visual and text, is the type of relationship that the visuals and texts in the book have. In the researches, many researchers talk about different image-text relationships. The image-text relationships in the books can be simple, as well as have elements that are suitable for interpretation and contain contrasts. This study, children literature, picture books and their benefits, image-text relationship and its importance in children's picture books, the examination of the classifications of image-text relationships created by various researchers in the international literature, which types of relationships provide the acquisition of low-level skills, which types of relationships are It focuses on the subjects that it is effective in gaining level skills and aims to create a new common classification based on the classifications examined. Meta-synthesis, one of the qualitative research methods, was used in the research. Content analysis was used in the data analysis process.

Keywords: Children's picture books, image-text relationship, children literature

Paper Type: Research

¹Siirt Üniversitesi, Eğitim Fakültesi, hakancetin90@gmail.com.

Atf için (to cite): Çetin, H. (2021). Resimli çocuk kitaplarında resim-metin ilişkileri ve bazı sınıflandırmaların değerlendirilmesi: bir meta-sentez çalışması *Afyon Kocatepe Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi*, 23(2), 533-545.

Giriş

Çocuk edebiyatı, “erken çocukluk dönemi ile başlayıp ergenlik dönemini de kapsayan bir evrede, çocukların dil gelişimleri ve anlama düzeylerine uygun bir biçimde duygu ve düşünce dünyalarını sanatsal niteliğe sahip olan dilsel ve görsel mesajlarla zenginleştiren, beğeni düzeylerini yükselten ürünlere verilen genel ad” olarak tanımlanmaktadır (Sever, 2003). Çocuk edebiyatı denildiği zaman, onun yetişkin edebiyatından farkları, ayrı bir edebiyat kolu olup olmadığı gibi tartışmalar geçmişten bu yana gündeme gelmektedir. Yetişkin edebiyatı ile karşılaştırıldığında, çocuk edebiyatında kitapların genellikle daha kısa olduğu, derin gözlemler ve tanımlamalar yerine karşılıklı diyalog ve olayların yer aldığı kahramanların genel olarak çocuk olduğu görülmektedir. Bunun yanında, kültürel geleneklere sıkça yer verme, hikâyelerin çoğu yetişkin edebiyatındaki kurguların aksine daha ahlaki bir şema içerisinde gelişmesi, bir kişinin çok kolay bir şekilde fantastik öğelerle konuşabilmesi ve büyü yapabilmesi, zaman içinde yolculuk yapabilme, yetişkin edebiyatındaki kitapların depresif bir havada geçebilirken çocuk edebiyatı öğelerinin daha çok iyimserliğe meyilli bir yapıda olması ve hikâye konusunun ayırt edilebilir bir düzende sunulması çocuk edebiyatını, yetişkin edebiyatından ayıran bazı özelliklerin devamı niteliğindedir (McDowell, 1973).

Zaman içerisinde psikoloji bilimi ve teknolojinin gelişmesi, ailenin çocuklarına verdiği değer ve eğitime verilen önemin artması sebebiyle çocuk edebiyatı lehine çalışmalar artmış, çalışılması gerekli olan bir alan olduğu anlaşılmıştır (Kuran ve Ersözlü, 2009). Çocuk kitlenin özel olarak dikkate alınıp hazırlandığı çocuk edebiyatının başlangıcı 17. yy İngiltere Puritan toplumuna kadar uzanmaktadır. John Amos Comenius'un 1658 yılında Nuremberg'de yayımlanan *Orbis Sensualium Pictus* (Resimlerle Görsel Dünya) isimli ansiklopedik kitabı, bilinen ilk resimli çocuk kitabı olarak kabul edilmektedir (Lewis, 2006). Resimli çocuk kitaplarının ilk olarak bu kitapla başlayan serüveni, günümüze kadar sürekli olarak artan bir hızla devam etmiş, ilk dönemlerde sadece eğitim amacıyla hazırlanan resimli çocuk kitapları, değişen zamanla birlikte farklı konuları da barındırmaya başlamışlar, bu sayede konu alanı bakımından zenginleşmişlerdir. (FEEC, 1976; Akt. Öncü, 2011). Bu dönemde çocuklara yönelik eserler yazmanın başlıca nedenleri, dini gerekliliklerin neler olduğunu öğrenmeleri, ölümden sonraki yaşamda var olan cennet ve cehennem kavramlarını öğrenmeleri ve ahlaki hazırlık sürecini tamamlamalarını sağlamaktır. Bu tarz öğüt verici kitapların dışında eğlence amaçlı yazılmış olan ilk çocuk kitabı 18.yy'ın ortalarında John Newbery tarafından yazılmıştır. Bu kitap tam olarak incelendiğinde çok eğlendirici bir kitap olmadığı ve yer yer öğüt verme bölümleri içerdiği görülmüştür. Modern literatürde herhangi ahlaki tutum kazandırma amacı gütmeyen, tamamen eğlenme ve hayal kurma amacıyla yazılmış olan ilk eser olarak Lewis Carroll tarafından yazılmış olan *Alice Harikalar Diyarında* gösterilmektedir. O çağlardan günümüze kadar geçen zaman içerisinde çocuk edebiyatı alanında yapılan çalışmalar genel olarak incelendiğinde fazla bilginin olmadığı, eğer varsa da çok yüzeysel olarak sunulmuş olduğu görülmektedir. 20.yy'a gelindiğinde ise çocuk edebiyatı alanında yapılan çalışmaların çok daha hızlandığı, çocuk kitaplarının sadece stil ve içerik bakımından değil, kültürel ve eğitimsel açıdan da incelenmeye başlandığı görülmüş ve çocuklar için hazırlanmış olan kitaplar temelinde resimli çocuk kitapları olduğu belirlenmiştir (Ken, t.y).

Resimli çocuk kitapları çocuk ve yetişkinler için dünyada benzeri olmayan bir tür olarak tanımlanmaktadır. Bu kitaplarda anlamı oluşturma aşamasında resimler de metin kadar önemli bir yer tutmaktadır. İki kez okunan masallar olaraktan adlandırılan resimli çocuk kitaplarının bu şekilde adlandırılmasının başlıca sebebi kitapta yer alan görsel ve metinlerin hemen hemen eşit oranda yer alması ve ikisinden birinin de hikâyeyi anlatabiliyor olmasıdır. Resimli çocuk kitapları en az üç elementten oluşmaktadır. Bunlar; kelimelerle söylenen şeyler, resimlerle söylenen şeyler ve resim ile kelimelerin birleşmesi sonucu alıcıya iletilen şeylerdir (Galda ve Cullinan, 2001; Jalongo, 2004; Nikolajeva ve Scott, 2001). Resimli çocuk kitapları parlak renkli resimlerden oluşan, farklı illüstrasyonların güzel şekilde harmanlanmasıyla adeta okumamız için iştahımızı kabartan kitaplardır. Resimli çocuk kitapları içerisinde barındırdığı canlı resimler,

çağrışımıcı ve zengin dil, dokunaklı ve anlamlı temalarıyla kaç yaşında olursak olalım her okurun okumak isteyeceği tarzda kitaplardır. Bu kitaplar insanla tıpkı fotoğrafların konuştuğu gibi konuşmaktadır. Duyularımıza dokunan, duyularımızı harekete geçiren, içinde bulunduğumuz mizahi öğelerle bizi güldüren ve çocukluk anılarımızı geri getirmemize yardımcı olan bir yapıda hazırlanmaktadır (Mitchell, 2003).

1. Resimli Çocuk Kitaplarının Sağladığı Yararlar

Resimli çocuk kitapları çocukların birçok beceri kazanımında etkin rol oynamaktadır. Erken çocukluk döneminde çocukların resimli çocuk kitaplarıyla sürekli etkileşim içinde olmaları, bu kitapların onların günlük yaşantısının bir parçası olması gerekmektedir. Bu kitaplar sayesinde çocuklar ifade edici dil becerisi ve fonolojik farkındalık becerilerinin geliştirilmesi yönünde cesaretlendirilir. Bunun yanında resimli çocuk kitapları kelime hazinesinin gelişmesi konusunda da çok etkili bir araçtır. Çocuk verilen resimlerle okudukları metni eşleştirerek anlamını bilmedikleri kelimeler hakkında çıkarımda bulunabilirler. Çocuklar için hazırlanan hikâyeler, yabancı kelimelerin tanımlamalarını yapıyor, yeni kelimelerle ilgili diyaloglardan oluşuyor, çıkarım yapmayı gerektirecek yüksek düzeyde sorular soruyorsa, bu kitaplar dil gelişim becerisini artırma konusunda daha başarılı kitaplardır. Literatürde bazı araştırmacılar tarafından yapılmış olan çalışmalarda resimli çocuk kitaplarının dil becerilerini geliştirdiği gözlenmiştir (Payne, Whitehurst & Angell, 1994; Aram & Biron, 2004; Koralek, 2003; Schickedanz, 1999).

Çocuklar için soyut kavramların anlaşılması oldukça zorlu bir süreçtir. Bu kavramların anlaşılması konusunda hikâye formatı kullanıldığında, çocukların daha motive, daha ilgili ve anlamak için daha istekli oldukları görülmüştür. Çoğu öğrenci soyut kavramlar ve bu kavramların günlük yaşantı ile olan ilişkisini kuramadığı için matematik dersi konusunda kaygı yaşamaktadır. Araştırmalar çocuk literatürünün bu korkuyu ortadan kaldırdığını, algoritmaları ezberlemek yerine hikâye şeklinde öğrenilen matematiğin çocukların daha rahat öğrenmelerini sağladığı tespit edilmiştir (Alkan, 2013). Heuvel-Panhuizen, Boogaard ve Doig (2009) yapmış oldukları çalışmada resimli çocuk kitapları ile matematik becerisi arasında anlamlı bir ilişki olduğunu ortaya koymuşlardır.

Resimli çocuk kitapları çocukların yazma becerilerini geliştirme konusunda da önemli bir araçtır. Yazma becerilerini geliştirme konusunda yüksek kaliteye sahip olan resimli çocuk kitaplarını seçmek, motivasyonu sağlama konusunda kusursuz bir araçtır. Bu eserlerde var olan fikirler, organizasyon, kelime seçimleri, cümle akıcılığı ve düzen, çocukların kendi hikâyelerini yazarken örnek olarak kullanacakları kaynaklar olacaktır. Bu yüzden iyi hazırlanmış bir resimli çocuk kitabı, çocukların yazma becerilerini geliştirme konusunda önemli bir araçtır. Öğretmenlerin çocukların yazma becerilerinin gelişmesi konusunda ilgi alanlarına yönelik yazılar yazmalarını sağlaması da bu beceriyi geliştirmesine katkı sağlar (Paquette, 2007).

Resimli çocuk kitapları bireylerin yaratıcı düşünme becerilerini geliştiren araçlardır. Eğer bir resimli kitap her şeyi söyler ve gösterirse okuyucunun çözümleyeceği bir şey bırakmayacağı için yaratıcı düşünme becerisini geliştirmez. Yazar ve illüstratör ortaya konulan eserde bazı boşluklar bırakır, okuyucuyu düşünmeye yöneltecek küçük ayrıntılara yer verirse bu yaratıcı düşünme becerilerini geliştirmeye katkıda bulunur (Graham, 2000).

1.1. Resimli Çocuk Kitapları ve Resim-Metin İlişkileri

Resimli çocuk kitaplarının gelişmesine yardımcı olduğu bu beceriler bu kitaplarda yer alan resim-metin ilişkileri ile doğrudan ilişkilidir. Resimli çocuk kitaplarında bulunan resim ve metin arasındaki ilişkinin çocukların öğrenme ortamında okuduklarından anlam çıkarma becerisini geliştirdiği ve okunan metinlerde görsel öğelerin yer almasının farklı çözümleme becerileri ve kültürel ön bilgiye bakılmaksızın çocukların ulaştığı beceriler konusunda eşitlik oluşturduğu gözlenmiştir (Coulthard, 2003). Literatürde birçok araştırmacı resim-metin ilişkilerine yönelik farklı sınıflandırmalar oluşturmuştur. Bu sınıflandırmalardan bazıları temel

anlama becerilerinin kazanımlarını sağlarken, bazıları da üst düzey becerilerin kazanımını sağlamaktadır.

Levin (1981) yaptığı çalışmada resimli çocuk kitaplarındaki resim-metin ilişkilerini beş farklı kategoride toplamıştır. Bu ilişkilerden ilki dekorasyonel ilişkidir. Bu ilişki metni daha çekici hale getirmek için kullanılmaktadır. Ancak sonuçlara bakıldığında çok etkili olmadığı görülmektedir. Temsil edici, organizasyonel ve yorumlayıcı resim-metin ilişkileri genel olarak orta düzeyde becerileri geliştirmek için kullanılan resim-metin ilişkilerini içermektedir. Temsil edici ilişki de metin ile görseller aynı hikâyeyi anlatmaktadır. Yorumlayıcı ilişki kitaplarda var olan soyut kavramların daha iyi kavranması için yardımcı olurken, organizasyonel ilişki içeriği kavratmak için grafik, harita vb. şekillerin kullanıldığı ilişki türüdür. Dönüşümcü resim-metin ilişkisi ise çok üst düzey kazanımlar elde etmek için kullanılan bir ilişki olduğu vurgulanmaktadır (Akt. Carney ve Levin, 2002).

Nikolajeva ve Scott (2001) tarafından yapılan sınıflandırmada da resim-metin ilişkileri beş farklı kategoride incelenmiştir. Bunlar; simetrik, geliştirici, tamamlayıcı, karşı sürüm ve zıtlık ilişkileridir. Simetrik ilişki resim ve metnin birebir olarak aynı bilgileri aktarması olarak tanımlanmaktadır. Bir başka deyişle aynı bilginin farklı formlarda sunulmasıdır. Geliştirici ilişkide resimler metnin anlamını geliştirme görevi görmektedir. Steig (1969) tarafından yazılmış olan hikâyede Sylvester isimli birinden bahsedilir. Resimleri görmeden önce bir erkek çocuk olduğu düşünülen Sylvester'in aslında bir eşek olduğu resimlere bakıldığında anlaşılır. Bu durum geliştirici ve tamamlayıcı resim-metin ilişkisine örnek olarak gösterilebilir. Karşı sürüm ilişkisi ironik ve ve algısal karşı sürüm olarak iki farklı alt kategoriden oluşmaktadır. Algısal ilişki hikâyede var olan kahramanın gözünden değil de kahramanın yanında yer alan herhangi bir varlığın gözünden olayların anlatılması esasına dayanmaktadır (Akt. Nikolajeva ve Scott, 2001).

Kitamura (1987) tarafından yayınlanmış olan bir hikâyede Lily isimli bir çocuğun gezintiyeye çıktığında yaşadığı olayları anlattan resimlemelere yer verilmektedir. Lily tarafından yaşanan olaylara bakıldığında herhangi bir korku ögesine rastlanmamaktadır. Çok güzel bir gezinti yapan Lily mutlu şekilde evine dönmüştür. Ancak resimlemelere Lily'nin köpeğinin gözünden bakıldığında durumun çok farklı olduğu, köpeğin çok korkmuş şekilde eve geldiği görülmektedir. Köpek gezinti boyunda gördüğü nesnelere çeşitli korkunç varlıklara benzetmiş şekilde resmedilmiştir. Ironik ilişkinin temeli ise çelişkiye dayanmaktadır. Beklenti ile sonuç, görünen ile gerçek vb. Bu ilişki türünde okuyucunun açıkça belirtilmemiş olan çelişkiyi anlaması umulmaktadır (Akt. Nikolajeva ve Scott, 2001).

Martin, Archambault ve Rand (1989) tarafından yayınlanmış olan hikâyede rodeo yapan bir kişi ve onun Lucky adındaki çocuğundan bahsetmektedir. Hikâye boyunca Lucky'nin hayallerinden bahseden kitapta, büyüdüğünde çok iyi bir rodeocu olacağını hayalini kuran Lucky, okuyucuya kendisinin bir erkek çocuk olduğuna inandırmaktadır. Ancak hikâyenin görsellerine bakıldığında Lucky'nin bir kız çocuğu olduğu görülmektedir (Akt. Nikolajeva ve Scott, 2001).

Agosto (1999) tarafından yapılan sınıflandırmada resim ve metin ilişkileri iki temel kategoriye ayrılmaktadır. Bunlar arttırma ve zıtlık kategorileri olarak tanımlanmaktadır. Arttırma kendi içerisinde beş farklı (ironi, mizah, ima, fantastik ve dönüşüm) alt kategoriye, zıtlık ise üç farklı (mizah, ironi ve ifşa etme) alt kategoriye ayrılmaktadır.

Bu sınıflandırmalar ve benzer özellikler gösteren sınıflandırmalardan bazıları Tablo 1'de sunulmuştur.

Tablo 1. Araştırmacılar tarafından resim-metin ilişkilerine yönelik yapılmış sınıflandırmalar

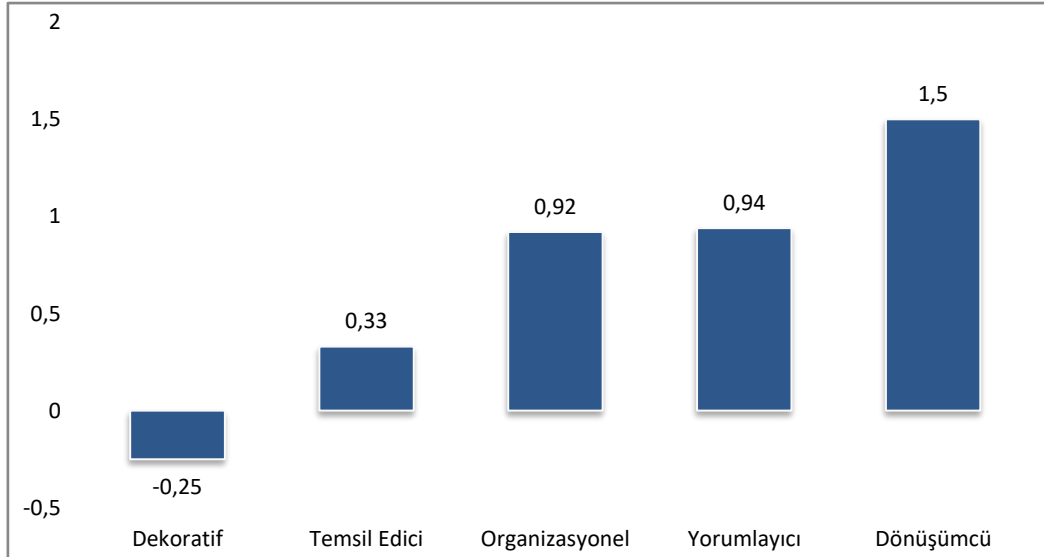
Schrivver	İhtiyaç dışı: Metindeki ana fikrin sürekli olarak çeşitli yollarla tekrar edilmesi ve açıklanmasına dayanan bir ilişki türüdür.	Tamamlayıcı: Yazı ve resmin birleştikleri zaman tek başlarına verebilecekleri anlamdan çok daha etkili olabileceğini söylemektedir.	Destekleyici: Eğer bir okuyucu bir resmin ne anlattığını anlamakta sorun yaşıyorsa destekleyici resim ya da kelimelerle içeriğin daha anlaşılır hale gelmesi sağlanabilir.	Yakın Benzeşim: Okuyucuların resim ve yazıyı eş zamanlı olarak görmedikleri sürece ana fikri anlama konusunda sorun yaşayacakları, anlatılmak istenen şeyden uzak kalacaklarını bildirmektedir.	Sahne Düzeni: Temel amaç, metni okumaya başlamadan önce, büyük resim hakkında okuyucuyu bilgilendirmektir. Kapak içerikten kesitler sunmalı, içeriği tahmin etmeyi kolaylaştıracak nitelikte olmalıdır.	
Nikolajeva ve Scott	Simetrik: Kelimeler ve resimler aynı hikâyeyi anlatır. Temelde bilgiyi farklı iletişim formlarında tekrar etme esasına dayanır.	Tamamlayıcı: Resim ve kelimelerin birbirini tamamladığı ilişki türüdür. Birinin eksik olduğu noktayı bir diğerinin tamamlaması esasına dayanır.	Geliştirici: Ya resimler kelimenin anlamını güçlendirir, daha etkili olmasını sağlar, ya da yazılar resmin etkisini daha güçlü hale getirir.	Karşı Sürüm: İronik ve algısal karşı sürüm kategorilerinden oluşmaktadır. Algısal ilişki hikâyede var olan kahramanın gözünden değil de kahramanın yanında yer alan herhangi bir varlığın gözünden olayların anlatılmasına dayanmaktadır. İronik ilişki ise çelişkiye dayanmaktadır. Bu ilişki türünde okuyucunun açıkça belirtilmemiş olan çelişkiyi anlaması umulmaktadır.	Zıtlık: Kelime ve illüstrasyonların önemli ölçüde birbirine zıt ya da farklı şeyleri ifade ettiği ilişki türüdür.	
Levin	Dekorasyonel: Dekoratif resimlerin olay örgüsünü öğrenme konusunda herhangi bir etkisi olmadığı düşünülen resimlerdir.	Temsil edici: Simetrik resimler olarak adlandırılmıştır. Temel öyküleyici nitelikte yazılmış olan eserleri desteklemek ve daha somut şekilde sunulmasını sağlamak için kullanılmaktadırlar.	Organizasyonel: Metnin içeriği için kavramsal bir çerçeve sağlayan resimlerdir. Bir resim ile bağlantı kurarak metnin içeriği en iyi şekilde sunmayı hedefleyen resimlerdir.	Yorumlayıcı: Yorumlayıcı resimler metni anlamak için zor olan kısımları daha anlaşılır hale getirmek ve soyut kavramların anlaşılmasına yardımcı olmak için oluşturulur. Daha çok anlaşılması zor olan bilimsel ya da teknik kavramları anlatmak için kullanılan resimlerdir.	Dönüşümsel: Dönüşümcü resimler metinle ilgili kritik olduğu düşünülen bilgilerin geri getirilmesini sağlamak için oluşturulan resimlerdir.	
Agosto	İroni: Amaç okuyucunun açık şekilde sunulmamış olan çelişkileri anlamasıdır. Eğer okuyucu buradaki ironiyi kaçırırsa, hikâyenin anlamını da büyük ölçüde kaçırmış olur.	Mizah: Temelde ironi ile benzer özellikler taşır. Ancak ironi her zaman güldürücü öğeler barındırmazken, mizah ilişkisi her zaman komik olan zıtlıklara yer verir.	İma: Metin hikâyenin büyük bir kısmını anlatır. İllüstrasyonlar hatırlatıcı görevindedir. Görsel kanıtlar sunarak okuyucunun ince noktaları hatırlamasına yardımcı olur.	Fantastik: Metin sıradan bir hikâyeyi anlatırken, kahraman kendi hayal dünyasında olan şeyleri bu gerçek öğelere yansıtabilir.	Dönüşümsel: Diğer ilişkiler hikâyeyi açıklamak ya da tamamlama amacıyla var olan ilişkilerken, dönüşümsel ilişki metni radikal bir biçimde farklı bir hikâyeye dönüştürür.	İfşa: Okuyucu, hikâyenin kahramanının bilmediği bir şeyden haberdar olur. hikâye o sayfaya geçene kadar kahraman kendisini neyin beklediğini bilmez.

Schwarz	Uygunluk: Resim ve metin arasında bir harmoni vardır. Bazen resim metni tamamlarken, bazen de metin resmi tamamlar.			Sapma, Ayrılma: Görsellerin yazılı olandan farklı şeyler anlattığı ilişki türüdür.		
McCloud	Katkı: Kelimeler var olan resmi ya da resimde görülenlerin tam tersini ayrıntılı bir şekilde örneklerle sunar.	Montaj: Kelimelerin resmin tamamlayıcısı olarak kullanılır.	Paralel: Resim ve kelimelerin herhangi bir şekilde keşişmeden farklı yollar izlediği ilişki türüdür.	Birebir bağlı: Resim ve kelimeler birlikte bir anlam iletirler. Tek başlarına bir anlam ifade etmezler.	Kelimeye Özgü: Resimlere yer verilir ancak metnin anlamını tamamlayıcı öğe olarak verilen resimler çok önemli değildir.	Resme Özgü: Resim metne göre daha baskın bir karakter sergiler ve resmin anlamını sağlamada metin çok önemli değildir.
Oğuzkan	Süsleyici: Bu tür resimler, bir konunun açıklanmasına yardımcı olmaktan çok, onun sembolik yönünü belirtmeye yarar. Hayal gücünün artmasına ve estetik duyguların gelişmesinde yararlı olmaktadır.		Metni Tamamlayıcı: Bu illüstrasyonlar sayesinde konunun çocuk zihninde kalıcı olması sağlanarak, unutulmayacak bilgileri vermek mümkündür.		Metni Tamamlayıcı ve Yorumlayıcı: Bu tür resimlemeler, yazıyla anlatılması kolay olmayan, ayrıntılı ve karmaşık nesnelere ve olayların kolayca kavranmasını sağlamak amacıyla tasarlanacağı gibi, bazı doğa ve teknik olayları açıklamada da kullanılabilir.	

1.2. Resim-Metin İlişkilerinin Türü ve Önemi

Levin, Anglin ve Carney (1987) yaptığı araştırmalar sonucunda dekorasyonel ilişkinin hikâyeyi anlama üzerinde herhangi bir etkisinin olmadığını, temsil edici, organizasyonel ve yorumlayıcı resimlerin metni hatırlama konusunda orta düzeyde etkisinin olduğunu, son olarak dönüşümsel resimlerin hatırlamayı sağlama noktasında resim-metin ilişkileri arasında en etkili ilişki olduğunu söylemektedir. Bu görüşlere ilişkin veriler Şekil 1’de sunulmuştur.

Şekil 1. Resim türlerinin metin üzerindeki ortalama etki boyutları.

(Levin, Anglin ve Carney, 1987; Akt. Carney ve Levin, 2002).

Nikolajeva ve Scott’un açıklamalarına göre resimli çocuk kitaplarında değinilen karşı sürüm ilişkisi bireyler için uyarıcı nitelikte resim-metin ilişkileri kapsamında değerlendirilmektedir. Bunun nedeni karşı sürüm ilişkisinin, okuyucunun yorumlama ve hayal gücünü geliştirmeye direkt katkı sağlamasıdır. Metin ve resimler birbiri ile karşı sürümsel

bir ilişki içerisinde olduğunda okuyucuya alternatif bilgiler sunabilir. Bu noktada kurulan bağlantıyı pekiştirmek için biraz çaba sarfetmek gerekmektedir (Lewis, 2000).

Tamamlayıcı ilişki kapsamında nitelendirilen resim-metin ilişkileri sadece metin ve resimlerin eksik olan yönlerini tamamladıkları için, bu noktada hayal gücünü kullanma gibi bir durum söz konusu olamamaktadır. Bu tarz ilişkinin olduğu resimli çocuk kitaplarında okuyucu pasif olarak nitelendirilmektedir. Resim-metin ilişkileri zıtlıklar veya alternatif bilgiler sağladığı zaman okuyucunun yapacağı yorumlar da değişkenlik kazanacağı için, yaratıcılığı geliştirme noktasında zıtlık ya da karşı sürüm ilişkisi barındıran resim-metin ilişkileri kullanmak daha fazla verimlilik sağlayacaktır (Nikolajeva ve Scott, 2001). Fang'a (1996) göre kitaplarda illüstrasyonların kullanılmasının en önemli nedenleri yazılı metnin daha kolay anlaşılmasını sağlamak ve edinilen bilgileri daha uzun süre hatırd tutabilmektir. Bunu sağlamanın yolu da çocuklar için zihinsel beceriyi arttıran resimler tasarlamaktır.

2. Yöntem

2.1. Araştırma Deseni

Bu çalışmada nitel araştırma yöntemlerinden meta-sentez kullanılmıştır. Meta-sentez çalışması ilk olarak 1988 yılında Noblit ve Hare tarafından kullanılmıştır ve buna meta etnografi ismi verilmiştir. Noblit ve Hare'ye (1988) göre meta etnografi, nitel araştırmaların sonuçlarını ifade etmek için kullanılan sistematik bir kıyaslama, araştırmalar sonucunda elde edilen nitel bulguların karşılaştırılması veya bir araya getirilmesi ile oluşturulan yöntem olarak tanımlanmaktadır (Akt. Polat ve Ay, 2016). Meta sentez araştırmaları, nitel anlayışla yapılmış olan çalışmaları bir araya getirmek, bu çalışmaların benzerlik ve farklılıklarını ortaya koymak, literatürde bu konu ile ilgili bütün çalışmalara ulaşma imkânı bulunmayan öğrenci, öğretmen ve diğer araştırmacılar için kapsamlı bir kaynak oluşturmayı amaçlayan araştırmalardır (Çalık ve Sözbilir, 2014). Bu çalışmada meta sentez çalışmasının kullanılmış olmasının nedeni, farklı araştırmacılar tarafından resimli çocuk kitaplarındaki resim-metin ilişkilerine yönelik olarak yapılmış olan sınıflandırmaların incelenmesi, bu sınıflandırmalarda farklı başlıklarla ifade edilmiş olsa da benzer içeriklere sahip olan ifadelerin aynı temalar altında toplanarak yeni bir sınıflandırma elde edilmesinin amaçlanmış olmasıdır.

2.2. Verilerin Toplanması ve Araştırmaya Dahil Edilme Kriterleri

Araştırmada resimli çocuk kitaplarında yer alan resim-metin ilişkilerine yönelik farklı araştırmacılar tarafından oluşturulmuş olan sınıflandırmalar incelenmiştir. Bu sınıflandırmalar incelenirken resimli çocuk kitapları alanında yoğun çalışmaları olan araştırmacıların oluşturmuş olduğu sınıflandırmalar araştırmaya dahil edilmiştir. Araştırmada içerik olarak benzerlik gösteren, ortak noktaları bulunan tanımlamalar aynı tema altında toplanmış ve toplamda sekiz farklı araştırmacıya ait olan sınıflandırma incelenmiş, bu sınıflandırmalardan bir tanesi araştırmacının şartlarına uygun olmadığı gerekçesiyle elenmiş ve farklı temalar altında toplanabilen yedi sınıflandırma araştırmaya dahil edilmiştir.

2.3. Verilerin Analizi

Verilerin analizi sürecinde araştırmacı farklı araştırmacılar tarafından yapılmış olan sınıflandırmalara ait başlıkları tek bir tabloda birleştirmiştir. Tabloda yer alan tanımlardan yola çıkarak başlıklar arasında yer alan benzerlik ve farklılıkları ortaya koymuş ve içerik analizi yöntemini kullanarak ilgili kod, kategori ve temalara ulaşmıştır. İçerik analizi elde edilmiş olan verileri açıklayabilecek yeterlilikte kavramlara ve bu kavramlar arasındaki ilişkilere ulaşmıştır. Ulaşılmış olan bu ilişkiler belirli temalar etrafında bir araya getirilir ve okuyucunun anlayabileceği bir şekilde düzenlenerek yorumlanır (Yıldırım ve Şimşek, 2013).

3. Bulgular

Araştırmanın bulgular kısmında farklı araştırmacılar tarafından belirlenmiş olan resim-metin ilişkilerine yönelik yapılmış olan içerik analizi sonrasında altı farklı tema ve on yedi

kategoriye ulaşılmıştır. Belirlenen bu tema ve kategorilere ilişkin açıklamalar Tablo 2’de belirtilmiştir.

Tablo 2. Birinci tema, kategori ve kodlara ait veriler

Tema	Kategori	Kod
Örtüşüm	Temsil Edici (Levin, 1981)	Simetrik resimler
	Simetrik (Nikolajeva ve Scott, 2001)	Kelimeler ve resimler aynı hikâyeyi anlatır.
	Montaj (McCloud, 1994)	Kelimeler resmin tamamlayıcısı konumundadır

Tablo 2 incelendiğinde temsil edici, simetrik ve montaj resim-metin ilişkilerinin örtüşüm teması altında bir araya geldiği görülmektedir. Levin (1981) tarafından belirtilen temsil edici ilişki “temel öyküleyici nitelikte yazılmış olan eserleri desteklemek ve daha somut şekilde sunulmasını sağlamak için kullanılmakta olan ilişki” olarak tanımlanırken, Nikolajeva ve Scott (2001) tarafından belirtilen simetrik ilişki, “kelimeler ve resimlerin aynı hikâyeyi anlattığı, temelde bilgiyi farklı iletişim formlarında tekrar etme esasına dayanmakta olan bir ilişki türü” olarak tanımlamakta, McCloud (1994) tarafından belirtilen montaj ilişkisinde ise “kelimelerin resimlerin tamamlayıcısı” olarak kullanıldığı belirtilmiştir. Farklı araştırmacılar tarafından yapılmış bu tanımlamalar dikkate alındığında hepsinde ortak olan noktanın kelimeler ve resimlerin simetrik olarak birbirlerinin aynısı olduğunu belirtmeleri olduğu görülmektedir. Bu nedenle bu başlıklar aynı tema altında toplanmış ve bu tema örtüşüm teması adını almıştır.

Tablo 3. İkinci tema, kategori ve kodlara ait veriler

Tema	Kategori	Kod
İyileştirme	Destekleyici (Schraver, 1997)	Destekleyici resim ya da kelimelerle içeriğin daha anlaşılır hale gelmesi
	Geliştirici (Nikolajeva ve Scott, 2001)	Ya resimler kelimenin anlamını güçlendirir, daha etkili olmasını sağlar ya da yazılar resmin etkisini daha güçlü hale getirir.
	İma (Agosto, 1999)	İllüstrasyonlar hatırlatıcı görevindedir. Görsel kanıtlar sunarak okuyucunun ince noktaları hatırlamasına yardımcı olur.

Tablo 3 incelendiğinde destekleyici, geliştirici ve ima resim-metin ilişkilerinin iyileştirme teması altında bir araya geldiği görülmektedir. Schraver (1997) tarafından belirtilen destekleyici resim-metin ilişkisinde eğer bir okuyucu bir resmin ne anlattığını anlamakta sorun yaşıyorsa destekleyici resim ya da kelimelerle içeriğin daha anlaşılır hale gelmesinin sağlanabileceği belirtilirken, Nikolajeva ve Scott (2001) tarafından ifade edilen geliştirici ilişkide ya resimlerin kelimenin anlamını güçlendirdiği, daha etkili olmasını sağladığı, ya da yazıların resmin etkisini daha güçlü hale getirdiği belirtilmektedir. Agosto (1999) tarafından belirtilen ima resim-metin ilişkisinde ise metinlerin hikâyenin büyük bir kısmını anlattığı, illüstrasyonlar sadece hatırlatıcı görevinde olduğu ve görsel kanıtlar sunarak okuyucunun ince noktaları hatırlamasına yardımcı olduğu ifade edilmektedir. Yukarıda ifade edilen bu tanımlamalar dikkate alındığında resim ve metinlerin birbirlerinden güç aldığı, bir arada olduklarında hem görsel hem de metinsel anlamda daha anlamlı okuma parçalarının ortaya çıktığı düşüncesinin ortak nokta olduğu görülmektedir. Bu nedenle bu başlıklar aynı tema altında toplanmış ve bu temaya da iyileştirme teması adı verilmiştir.

Tablo 4. Üçüncü tema, kategori ve kodlara ait veriler

Tema	Kategori	Kod
Bütünlük	Tamamlayıcı (Schriver, 1997)	Yazı ve resim bir arada iken daha anlamlı olmaktadır
	Uygunluk (Schwarz, 1982)	Bazen resim metni tamamlarken, bazen de metin resmi tamamlar
	Tamamlayıcı (Nikolajeva ve Scott, 2001)	Resim ve kelimelerin birbirini tamamladığı ilişki
	Birebir bağlı (McCloud, 1994)	Resim ve kelimeler birlikte bir anlam iletirler

Tablo 4 incelendiğinde tamamlayıcı (Schriver, 1997), uygunluk (Schwarz, 1982), tamamlayıcı (Nikolajeva ve Scott, 2001) ve Birebir bağlı (McCloud, 1994) tarafından tanımlanmış olan bu resim-metin ilişkileri bütünlük teması adı altında bir araya getirilmiştir. Schriver (1997) tarafından tanımlanan tamamlayıcı ilişki eğer yazı ve resim bir arada verilirse birbirlerini tamamlayıcı nitelikte olacaklarını ve bu iki kavramın tek başına verildiğinde oluşacak etkiden çok daha büyük bir etki oluşturacağını belirtmektedir. Schwarz'ın (1982) uygunluk ilişkisi tanımında resim ve metinler arasında bir harmoni olduğunu, bazen resimler metinleri tamamlarken bazen de metinlerin resimleri tamamladığını, hikâyenin anlatımı esnasında zaman zaman sırayı devralmalarının söz konusu olduğunu belirtmektedir. Nikolajeva ve Scott (2001) tamamlayıcı ilişkiyi resim ya da metinden birisinin eksik olduğu noktayı bir diğerinin tamamlaması esasına dayandırırken, McCloud (1994) birebir bağlı ilişki tanımında resim ve kelimelerin ancak birlikte bir anlam iletilebileceklerini savunmaktadır. Dört farklı araştırmacının da yapmış olduğu tanımlamalar göz önünde bulundurulduğunda resim ve metinlerin bir arada olduklarında daha anlamlı oldukları, birlikte olduklarında bir anlam iletildikleri, aralarında karşılıklı bir ilişki bulunduğu gibi ortak noktalar olduğu belirlenmiştir. Bu nedenle bu başlıklara aynı tema altında yer verilmiş ve bu temaya da bütünlük teması adı verilmiştir.

Tablo 5. Dördüncü tema, kategori ve kodlara ait veriler

Tema	Kategori	Kod
Çelişki	Sapma (Schwarz, 1982)	Görsel ve metin birbirinden farklı şeyler anlatır
	Karşı sürüm (Nikolajeva ve Scott, 2001)	Okuyucunun açıkça belirtilmemiş olan çelişkiyi anlaması
	İroni (Agosto, 1999)	Çelişkileri anlama

Tablo 5 incelendiğinde sapma, karşı sürüm ve ironi resim-metin ilişkilerinin çelişki teması altında toplanmış olduğu görülmektedir. Schwarz (1982) tarafından ifade edilen sapma ilişkisi görsellerin yazılı olandan farklı şeyler anlattığı ilişki türü olarak tanımlanırken, Nikolajeva ve Scott (2001) tarafından tanımlanan karşı sürüm ilişkisi resimli çocuk kitaplarında açık şekilde belirtilmemiş olan çelişkili durumlar olarak ifade edilmektedir. Agosto (1999) tarafından tanımlanan ironi ilişkisinde ise amaç okuyucunun metinde açık şekilde sunulmamış olan çelişkileri anlamasını sağlamaktır. Eğer okuyucu burada yer alan ironiyi kaçırırsa hikâyenin anlamını da kaçırmış olur. Araştırmacıların farklı başlıklar kullanmış olsalar da ortak noktanın resim ve metinlerin bir çelişki içerisinde olması temeline dayanan bu ilişkiler bir araya getirilerek çelişki teması altında toplanmıştır.

Tablo 6. Beşinci tema, kategori ve kodlara ait veriler

Tema	Kategori	Kod
Görsellik	Süsleyici (Oğuzkan, 1994)	Hayal gücünün artmasına ve estetik duyguların gelişmesinde yararlı olmaktadır.
	Dekorasyonel (Levin, 1981)	Metni daha çekici hale getirmek için kullanılır

Tablo 6 incelendiğinde süsleyici ve dekorasyonel resim-metin ilişkilerinin görsellik teması altında toplandığı görülmektedir. Oğuzkan'ın (1994) ifade ettiği süsleyici resim-metin ilişkisinde bir konunun açıklanmasına yardımcı olmaktan çok, onun sembolik yönünü belirtmeye amacı güdülmektedir. Ayrıca bu ilişki türü hayal gücünün artmasına ve estetik duyguların gelişmesinde yararlı olmaktadır. Levin (1981) tarafından ifade edilen dekorasyonel ilişkide ise dekoratif resimlerin olay örgüsünü öğrenme konusunda herhangi bir etkisi olmadığı, bu resimlerin sadece metni daha çekici hale getirmek için kullanılan resimler olduğu belirtilmektedir. Hem Levin (1981) hem de Oğuzkan (1994) tarafından yapılmış olan bu tanımlar göz önünde bulundurulduğunda bazı resimlemelerin hikâyenin içeriği, olay örgüsünü öğrenme ya da konunun açıklanmasıyla alakası olmadığı, sadece parçalara görsel açıdan zenginlik katmak amacıyla kullanıldığı belirtilmektedir. Bu nedenle bu başlıklar aynı tema altında toplanmış ve bu temaya da görsellik teması adı verilmiştir.

Tablo 7. Altıncı tema, kategori ve kodlara ait veriler

Tema	Kategori	Kod
Yoruma Dayalı	Yorumlayıcı (Levin, 1981)	Metni anlamak için zor olan kısımları daha anlaşılır hale getirmek ve soyut kavramların anlaşılmasına yardımcı olmak için oluşturulur.
	Metni tanımlayıcı ve yorumlayıcı (Oğuzkan, 1994)	Yazıyla anlatılması kolay olmayan, ayrıntılı ve karmaşık nesnelerin ve olayların kolayca kavranmasını sağlamak amacıyla kullanılır.

Tablo 7'de yorumlayıcı (Levin, 1981) ve metni tanımlayıcı ve yorumlayıcı (Oğuzkan, 1994) ilişkilerinin yoruma dayalı ilişki teması altında bir araya geldiği görülmektedir. Levin (1981) yorumlayıcı ilişkiyi metni anlamak için zor olan kısımları daha anlaşılır kılma adına yorumlayıcı resimler kullanma olarak tanımlarken, Oğuzkan (1994) metni tanımlayıcı ve yorumlayıcı ilişkiyi yazıyla anlatılması kolay olmayan ayrıntılı, karmaşık nesnelerin ve olayların kolayca kavranmasını sağlamak amacıyla kullanılan resimlemelerin yer aldığı ilişki türü olarak ifade etmektedir. Bu iki tanım incelendiğinde zor olan kısımların anlaşılabilir hale getirilmesi, ayrıntılı ve karmaşık olayları daha basit bir şekilde anlatabilme yollarının yorumlayıcı resimlerle elde edilmeye çalışılması ortak noktalar olarak görülmektedir. Bu nedenle bu iki ilişki yoruma dayalı ilişki teması altında toplanmıştır.

4. Tartışma, Sonuç ve Öneriler

Bu çalışmada; çocuk edebiyatı, resimli çocuk kitapları ve bu kitapların ne gibi yararlarının olduğu, resimli çocuk kitaplarında ne tür resim-metin ilişkilerinin var olduğu ve bu ilişkilerin önemi, uluslararası literatürde çeşitli araştırmacılar tarafından oluşturulmuş resim-metin ilişkilerine dair sınıflandırmaların incelenmesi, hangi tür resim-metin ilişkileri düşük düzey becerilerin kazanımını sağlarken, hangi tür ilişkilerin daha üst düzey beceriler kazanmada etkili olduğu konuları üzerinde durulmuştur. Çalışmada yedi farklı araştırmacı tarafından oluşturulmuş olan sınıflandırmalar incelenmiştir. İçerik olarak benzer ancak farklı başlıklar altında toplanmış olan sınıflandırmalar, yapılmış olan içerik analizi sonrasında elde edilen temalar altında toplanarak bütün sınıflandırmalarda yer alan ortak içeriğe sahip başlıkları kapsama altına alan yeni bir sınıflandırmaya ulaşılmıştır. Oluşan bu yeni sınıflamada yer alan

başlıkların “örtüşüm”, “iyileştirme”, “bütünlük”, “çelişki”, “görsellik” ve “yoruma dayalı” ilişkiler şeklinde oluştuğu görülmektedir.

Temsil edici, simetrik ve montaj resim-metin ilişkilerinin bir araya gelmesi ile oluşmuş olan örtüşüm temasında resim ve metinlerin simetrik olarak birbirini tamamlaması durumu söz konusudur. Destekleyici, geliştirici ve ima resim-metin ilişkilerinin bir araya gelmesi ile oluşturulmuş olan iyileştirme teması, destekleyici resimlerle hikâyelerin daha anlaşılır hale geldiğini, yazıların ve resimlerin karşılıklı olarak birbirlerini destekleyici bir yapıda olması gerektiğini ifade etmektedir. Tamamlayıcı, uygunluk, tamamlayıcı ve bire bir bağlı resim-metin ilişkilerinin bir araya getirilmesiyle oluşturulan bütünlük teması, hikâyenin bir anlam kazanabilmesi için resim ve metinlerin birbirini tamamlaması gerektiğini ve ancak uyum içinde olduklarında bir anlam iletebildiklerini belirtmektedir. Sapma, karşı sürüm ve ironi resim-metin ilişkilerinin bir araya gelerek oluşturmuş oldukları çelişki teması, hikâyelerde bazen görsel ve metinlerin farklı şeyler anlatabileceğini ifade etmektedir. Süsleyici ve dekorasyonel resim-metin ilişkilerinin yer aldığı görsellik teması, hikâyeyi daha çekici hale getirebilmek için ve okuyucuların hayal güçlerini geliştirebilmek için kullanılabilir olan yeni bir sınıflama olarak tanımlanmaktadır. Araştırmada son olarak yorumlayıcı ve metni tanımlayıcı ve yorumlayıcı resim-metin ilişkilerinin yer aldığı yoruma dayalı teması ise bazen yazıyla anlaşılması mümkün olmayabilen hikâyelerde okuyucunun metni kolayca kavramasını sağlamak için kullanılabilecek olan görselleri ifade etmek için kullanılabilir olan yeni bir sınıflama olarak ifade edilmiştir.

Bu meta sentez çalışmasında yer alan ve resimli çocuk kitaplarında yer alan resim metin ilişkileri hakkında bilgi vermeyi amaçlayan tüm sınıflandırmalar, bu ilişkilerin okunanı anlama, kitaplara daha geniş bir perspektiften bakma becerisi kazandırma, öğrencilerin dikkat ve motivasyonlarını artırma ve hayal güçleri ve estetik duygularını geliştirme konularında yararlı olduğunu belirtmektedir (Schriver, 1997; Oğuzkan, 1994; Levin,1981; Nikolajeva ve Scott, 2001).

Araştırmada ulusal ve uluslararası literatürde ne tür resim-metin ilişkilerinin bulunduğuyla ilgili bilgilere ulaşmak amaçlanmıştır. Elde edilen sonuçlar doğrultusunda belirli tanımlamalar belirli temalar altında toplanarak yeni ve genel bir sınıflandırma oluşturulmaya çalışılmıştır. Araştırma sonucunda elde edilen bilgilerden bazıları bazı resim-metin ilişkilerinin diğer resim-metin ilişkilerine göre anlama, yorumlama ve hayal gücünü geliştirme noktasında daha etkili olduğunu ifade etmektedir (Levin, 1987; Lewis, 2000). Bu bilgilerden yola çıkarak ödül almış resimli çocuk kitapları incelenerek, bu kitaplarda çoğunlukla ne tür resim-metin ilişkilerinin yer aldığı incelenebilir. Bu sayede piyasaya sürülen bu kitapların anlama, yorumlama becerisi ve hayal gücünü geliştirmeye önem verme gibi konulara ne düzeyde yer verdikleri, resimlemeleri yaparken bu konulara ne kadar dikkat ettikleri belirlenebilir.

Sınıf öğretmenleri ile yapılabilecek olan bir araştırmada öğretmenlerin öğrenciler için seçmiş oldukları hikâyelerde resim metin ilişkilerine ne kadar dikkat ettikleri, bu hikâyelerde yer alan resim-metin ilişkileri hakkında ne kadar bilgi sahibi olduklarını belirlemeye yönelik araştırmalar yapılabilir.

Kaynakça

- Agosto, D. E. (1999). One and inseparable: interdependent storytelling in picture storybooks. *Children Literature in Education*, 30(4), 267-280.
- Aram, D. ve Biron, S. (2004). Joint storybook reading and joint writing interventions among low SES preschoolers: Differential contributions to early literacy. *Early Childhood Research Quarterly*, 19(4), 588-610.
- Carney, N. R. ve Levin, J. (2002). Pictorial illustration still improve students' learning from text. *Educational Psychology Review*, 14(1).

- Coulthard, K. (2003). "The words say it": Young bilingual learners responding to visual texts. In E. Arizpe & M. Styles (Eds.), *Children Reading Pictures: Interpreting Visual Texts* (pp. 164-189). London, England: Routledge Farmer.
- Çalık, M. ve Sözbilir, M. (2014). İçerik analizinin parametreleri. *Eğitim ve Bilim*, 39(174), 33-38.
- Fang, Z. (1996), "Illustrations, text, and the child reader: What are pictures in children's storybooks for?", *Reading Horizons*, 37(2), 130-42.
- Galda, L., ve Cullinan, B. E. (2001). *Literature and the child (6th ed.)*. Boston, MA: Wadsworth.
- Graham, J. (2000). Creativity and picture books. *Literacy (formerly Reading)*, 34(2), 61-67.
- Jalongo, M. R. (2004). *Young children and picture books*. Washington, DC: NAEYC Press.
- Ken, L. (t.y). Entering the world of children's literature, <https://www.pearsonhighered.com/assets/samplechapter/0/1/3/2/0132685833.pdf> (Erişim: 7 Kasım, 2020).
- Koralek, D. (Ed.). (2003). *Spotlight on young children and language*. Washington, DC National Association for the Education of Young Children.
- Kuran, B. Ş. ve Ersözlü, N. Z. (2009). Sınıf öğretmenlerinin çocuk edebiyatına ilişkin görüşleri. *Yüzüncü Yıl Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 6(1), 1-17.
- Lewis, D. (2001). *Reading Contemporary Picture books: Picturing Text*. Abingdon: Routledge Falmer.
- Lewis, D. (2006). *Reading Contemporary Picture books, Picturing text*. New York: Routledge.
- McCloud, S. (1994). *Understanding comics: The invisible art*. New York: Harper Collins.
- McDowell, M. (1973) 'Fiction for children and adults: Some essential differences'. *Children's Literature in Education*, 10, 551-563.
- Mitchell, D. (2003). *Children's Literature: An Invitation to the World*. Boston: Allyn and Bacon.
- Nikolajeva, M. ve Scott, C. (2000). The dynamics of picture book communication. *Children's Literature in Education*, 31(4), 225-239.
- Nikolajeva, M. ve Scott, C. (2001). *How Picture books Work*. New York: Routledge.
- Oğuzkan, A. F. (1994). İyi bir çocuk kitabı biçimsel bakımdan ne gibi özellikler taşımalıdır? M. R. Şirin (Ed.), *99 soruda çocuk edebiyatı* içinde (ss. 212-214). İstanbul: Çocuk Vakfı Yayınları.
- Öncü M. (2011). Baskı teknolojisindeki gelişmelerin resimli çocuk kitaplarının gelişimine etkisi, <https://dergipark.org.tr/tr/download/article-file/192614> (Erişim: 31 Ekim, 2020).
- Paquette, R. K. (2007). Encouraging primary students' writing through children's literature. *Early Childhood Education Journal*, 35(2), 155-165.
- Payne, C. A., Whitehurst, J. G. ve Angell, L. A. (1994). The role of home literacy environment in the development of language ability in preschool children from low-income families. *Early Childhood Research Quarterly*, 9, 427-440.
- Polat, S. ve Ay, O. (2016). Meta-sentez: kavramsal bir çözümleme. *Eğitimde Nitel Araştırmalar Dergisi*, 4(2), 52-64.
- Schickedanz, J. A. (1999). *Much more than the ABC's: The early stages of reading and writing*. Washington, DC: National Association for the Education of Young Children.

- Schraver, K.A. (1997). *Dynamics in document design*. Wiley Computer Publishing, New York, NY.
- Schwarz, J. H. (1982) *Ways of the illustrator: visual communication in children's literature*. Chicago: American Library Association.
- Sever, S. (2003). *Çocuk ve edebiyat*. Ankara: Kök Yayıncılık.
- Van Den Heuvel-Panhuizen, M., Van Den Boogaard, S., ve Doig, B. (2009). Picture books stimulate the learning of mathematics. *Australasian Journal of Early Childhood*, 34(3), 30-39.
- Yıldırım, A. ve Şimşek, H. (2013). *Sosyal bilimlerde nitel araştırma yöntemleri* (8.baskı). Ankara: Seçkin Yayıncılık.

ETİK ve BİLİMSEL İLKELER SORUMLULUK BEYANI

Bu çalışmanın tüm hazırlanma süreçlerinde etik kurallara ve bilimsel atıf gösterme ilkelerine riayet edildiğini yazar(lar) beyan eder. Aksi bir durumun tespiti halinde Afyon Kocatepe Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi'nin hiçbir sorumluluğu olmayıp, tüm sorumluluk makale yazarlarına aittir.